

CASES AMB NOM D'OFICIS A CANTONIGRÒS

A Cantonigròs, com a d'altres pobles de la nostra geografia, a moltes de les cases se les coneix per un nom, que pot ser un cognom, un nom tant de dona com d'home, o bé d'un ofici. M'agradaria parlar una mica d'aquestes últimes, que ens recorden on hi havia un fuster o un carreter o un guarda o un corder...

Tot sortint del poble i ja a la carretera d'Olot, es troba Cal Carreter, una casa amb planta baixa i dos pisos que va comprar en Ramon Roura Extragués l'any 1924 i on s'establí amb la seva família. Tothom coneixia Cal Carreter, ja que a més de fer carros era un lloc on els recaders podien deixar els paquets si els clients no eren a casa o bé, com en el cas de Taveret i d'algunes masies allunyades de la carretera, els era difícil d'arribar-hi. A Cal Carreter, sempre hi trobaves algú fent petar la xerrada. Un cop mort en Ramon, els seus dos fills, en Pere i en Jaume, van continuar amb l'ofici i en acabar la guerra van fer davant de casa seva un edifici de pedra, de planta baixa i pis. A sota hi havia el taller on treballaven en Pere com a ferrer i en Jaume com a carreter. A la porta del taller s'hi podien veure sempre uns troncs enormes ben apilats a les dues bandes de la porta. En el pis de sobre hi havia dos habitatges que llogaven als estieujants.

En Pere va seguir vivint a l'antiga casa i en Jaume se'n va fer una de nova una mica mes endarrere. Quan en Pere va morir el seu fill Quico va continuar amb l'ofici, fins que

ja mort també en Jaume, el Quico i la seva dona, l'Olga, varen convertir la part de la carretera, en una braseria.

Del llibre *Indrets*, de Manuel Muntaner, publicat per PYSESA, n'he extret aquest fragment, normalitzant l'ortografia:

“El carreter de Cantoni feia broma amb el primer que passava. La gent dels xalets li deien el Papi Ramon (em sembla que ho inventà la senyoreta Mercè Callís Cabrer). Tenia enginy. Un dia ens va fer pensar imprecacions que no vam pronunciar. Fent-se el pagès va fer-nos asserrar fusta a canvi d'una figurada aposta, perduda conscient i deliberadament per ell, consistent en un berenar de pa amb tomata, pernil i vi”.

Cal Ferrer és primera casa del poble, el número 2 del carrer Major. La casa havia estat del ferrer Font, un home benestant de Rupit que va venir a establir-se a Cantonigròs entre els anys 1930 i 1935 i s'hi va fer una casa de planta baixa, un pis i les golfes.

A la planta baixa hi havia la ferreria, que a més era un magatzem de grans i palla on fins i tot es venia petroli, que transvasaven amb una regadora. Després de la ferreria seguia un corredor que portava a la cuina-menjador; a continuació es trobava el rebost i darrere les quadres de les vaques i els porcs. Amb el temps van fer una segona casa, la Casa Gran, just al costat, el número 4 del carrer Major. Els dos pisos superiors es llogaven als estieujants. Entre aquests va venir el jugador de futbol László Kubala; en Pep del Cós comentava un dia que era d'una extraordinària fortalesa física i destacava la grandària de les seves cuixes. També hi va viure la família Prats: el senyor Jaume i la senyora Genisa, un batalló de fills i dues tietes solteres, una amb cabell blanc i una altra amb cabell negre; completaven la família dues o tres minyones. Una vegada fins i tot arribaren en autobús, encara que tenien dos cotxes. El senyor Prats era un enginyer de la casa Pegaso.

El ferrer va tenir sis fills i dues filles que quan es van casar van anar marxant del poble. Quedaren tan sols en Jaume que era

Carrer Major de Cantonigròs, amb Cal Pastor, a l'esquerra, i Cal Sastre a la dreta, entre els balcons.

Postal d'autor desconegut, de cap els anys cinquanta.

ferrer i va continuar a la ferreria, en Joan que era pagès, en Quico que era carreter i es va establir als baixos de la Casa Gran i en Miquel, que no tenia ofici perquè era cec. D'aquests nois només es va casar en Jaume, que no va tenir fills. Actualment la Casa Gran és propietat d'un conegut restaurador i Cal Ferrer està en venda.

Més avall del carrer Major, en el número 17, hi ha Cal Guarda. Cap als anys 1926 o 1927, el senyor Perdigó va fer tres cases, en una de les quals, la primera, hi va anar a viure el guardabosc Pere Arques, que fins aleshores havia viscut al davant, a Can Pujolriu. Aquest home tenia cura dels boscos de les finques de Rajols i de l'Avenç, encara que a causa del jornal molt baix que guanyava, feia també de pagès i cuidava d'un dels horts que aleshores estaven darrere de l'església i que pertanyien a les tres cases, Cal Guarda, Can Pepes i Cal Soldat.

A la planta baixa de Cal Guarda hi havia la cuina-menjador i al darrere les quadres. Al segon pis hi havia les golfes i al primer les habitacions, una de les quals quedava dintre de Can Pepes. El guarda morí jove i la casa passà al xofer del senyor Perdigó i més tard, després de la mort de la seva esposa, passà als Jesuïtes com la resta de les propietats del matrimoni. Quatre anys més tard la va comprar en Lluís Molas que la vengué a l'actual propietària. Dels antics horts ja no en queda res, ja que en el seu lloc s'han construït unes cases.

Cal Pastor és la segona casa més vella del poble, està situada en el número 22 del carrer Major i el nom li ve de l'ofici que tenia el propietari. Era una casa de planta baixa i dos pisos, el primer amb les habitacions i el segon ocupat per les golfes. A la planta baixa hi havien la cuina i menjador a la vegada, les corts dels porcs, la vaca i en un cobert, el femer. La finestra de la cort donava al carrer Major i era normal veure-hi la burra traient el cap; la gent que passava per davant li donaven pastanagues, pa, sucre etc.

El fill del pastor, que va tenir cinc filles i un noi, de menut va fer de vaquer a la masia del Bac, però després es va casar amb una noia de Can Ruaix, de la Cabreta, el padrí de la qual tenia una bòbila davant de la casa i com que l'ofici de teuler no li anava massa, va vendre la seva part de la bòbila al marit de

la neboda, pare de l'actual propietari, que ja hi treballava i que va continuar fins que va morir als 44 anys d'un accident de moto. Tenia dos fills, un estudiava i l'altre, el més petit, ajudava el seu pare a fer totxanes. Actualment ha desaparegut el femer i al seu lloc, el fill petit, que és constructor, ha fet la casa on viu.

Al bell mig del poble, en el número 29 del carrer Major, es troba Cal Sastre. Contra el que podria semblar no va haver-hi mai cap sastre; el nom li ve del segon cognom del primer propietari que es deia Josep Arimany i Sastre. Aquest senyor va comprar les terres a la baronia de Savassona; hi ha constància d'una escriptura que estipula que es podia edificar en el lloc on hi hagués pedra, així doncs es va edificar una casa que venia a ser la meitat del que és ara i no tenia façana al carrer Major sinó que estava de cara a la casa anomenada del Coro i per tant d'esquena a Can Viles, coneguda també com Cal Pesseta. Es va fer una planta baixa que es dedicava a la cort dels animals: porcs, vaques i cavalls o mules; a la part de darrere i sota la terrassa hi havia el lloc per als conills i l'aviram, un pati on també es guardava el carro. El pis de sobre era l'habitatge familiar mentre que al segon, les golfes, s'hi guardaven els productes recollits

Carrer Major de Cantonigròs. La casa del porxo, a l'esquerra, és Cal Llorenç, actualment Cal Traginer. Reproducció d'un programa de Festa Major del 1942. Foto: Batlle

de la terra. L'any 1981 es va arreglar la teulada i es va aixecar l'alçada del segon pis. L'escala que pujava al segon pis es bifurcava i es ficava en una altra casa, l'anomenada el Coro, on també hi vivia un familiar. La llinda de la casa porta la data del 1711.

Durant anys, el pare de les actuals propietàries, Lluís Areñas, era l'encarregat de recollir les deixalles. És una història curiosa, perquè l'home, tip que li tiressin deixalles a l'hort, va proposar fer-se càrrec ell mateix de la recollida. Era una figura prou recordada veure'l amb el carro tirat per la Morena. Venien llet i pocs eren els que no hi havien anat a comprar-ne. Aquest home va tenir una faceta menys coneguda, la de músic. Quan era jove, després de treballar, anava cap l'Esquirol per aprendre a tocar el violí i el piano, i amb el temps el cridaven per tocar en els balls que es feien en el poble. Tocava també l'harmònim i així va anar fent fins que va esclatar la guerra, en la qual lluità fins que va anar a parar a un camp de concentració a França. Assabentat d'això mossèn Feliu, el va reclamar, de manera que pogué tornar al poble, on seguí fent les feines agrícoles.

Una mica més avall, en el número 35, trobem Cal Corder, anomenada així perquè l'amo feia cordes. Consta de planta baixa i dos pisos i a la llinda hi ha la data de 1846.

Una de les actuals propietàries, filla de la casa, recorda una lleixa grossa de fusta amb unes punxes gruixudes sobre la qual es tirava el cànem i després s'estirava, "pentinant-lo". Un cop pentinat el portaven al pati de darrere la casa i des d'allà fins a la casa, ben tibant, l'anaven cargolant.

Però Cal Corder era molt més que un lloc on es feien cordes, era també l'única fonda del poble on van fer estada persones tan conegudes com el pintor Collverdulet o la família Bohigas.

A la part baixa hi havia "el Colmado" i el menjador de la fonda, i al costat la barberia, on les filles afaitaven els parroquians quan el pare havia de marxar. El primer pis tenia una sala gran on la recordada Carmeta abans d'anar a estudiar infermeria ensenyava a cosir a les noies. En un racó d'aquesta sala hi havia un locutori on s'atenien les trucades telefòniques. Actualment la part baixa de la

casa està llogada i als dos pisos hi viuen persones de la família.

Cal Llorenç, durant una època dita Cal Traginer, situada al carrer Major número 38, consta de planta baixa, on eren les quadres, i dos pisos. A la planta baixa ara hi ha el conegut restaurant de Ca l'Ignasi, i tant la pallissa com els pisos superiors han estat transformats en habitatges. A la porta principal hi ha una llinda del 1668 i al costat esquerre, en una de les finestres, n'hi ha una altra amb la data de 1736. Sembla que la construcció es deu a dos francesos, pare i fill. Es parla també que hi hagué un incendi, que sortosament no va fer gaire mal a l'edificació.

És una de les poques cases que té pou interior al qual es pot accedir des de qualsevol pis. A l'antic menjador de la casa encara es conserva una fornícula i el terra de lloses. L'actual propietària ha dut a terme una sèrie de reformes, lligant el passat amb les noves tècniques i comoditats, encara que va enderrocar una magnífica galeria a causa del seu mal estat. El nom de Cal Traginer el va posar quan va convertir la casa en una casa de colònies, abans de la construcció dels actuals apartaments.

En els números 5 i 7 del carrer de Sant Bartomeu es troba Cal Fuster, una casa també de planta baixa i dos pisos. La va fer construir un fuster entre els anys 1830 i 1850. Era un home que es dedicava a fer mobles. Va tenir dos fills, que van seguir l'ofici del pare, i quan es van casar van dividir la casa en dos. Cadascun tenia una fusteria a la planta baixa i tots dos vivien al primer pis de cada casa. El fill d'un dels germans va seguir també amb l'ofici del pare, però aviat va marxar cap a Girona, aleshores va convertir la planta baixa en un pis i de les golfes en va fer un estudi, i els va llogar tots dos. L'altre germà només va tenir filles i no es va continuar la tradició familiar; l'ofici acabà quan va morir el pare l'any 70. Actualment a la part baixa hi ha un taller mecànic, i les golfes continuen sent-ho. Una de les filles es va casar amb el noi de Cal Pastor i de les dues noies que van tenir, una viu a la mateixa casa i el seu home fa de mecànic.